

پایه دهم

مادری بسیست اقتصاد

امیر محمدبیگی - آیدانا رستمی

درسنامه   سؤال‌های امتحانی با پاسخ تشریحی   امتحان نهایی

درسنامه‌های کامل برای تشریح تمامی مطالب کتاب درسی مناسب برای پاسخگویی به سؤالات نهایی

پوشش خط‌به‌خط کتاب درسی در سؤالات متنوع امتحانی، به همراه مسئله‌های اقتصاد

دارای پاسخنامه تشریحی آموزشی و یاددهنده

پوشش کامل انواع تیپ سؤال‌های امتحان نهایی

امتحان‌های نوبت اول و نوبت دوم

فهرست

فصل ۳: اقتصاد رشد و پیشرفت

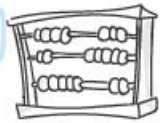
- ۶۸ درس هشتم: رکود، بیکاری و فقر
- ۷۵ درس نهم: تورم و کاهش قدرت خرید
- ۸۶ درس دهم: مقاوم‌سازی اقتصاد
- ۹۲ درس یازدهم: رشد و پیشرفت اقتصادی

فصل ۴: اقتصاد در خانواده

- ۱۰۶ درس دوازدهم: بودجه‌بندی
- ۱۰۹ درس سیزدهم: تصمیم‌گیری در مخارج
- ۱۱۴ درس چهاردهم: پس‌انداز و سرمایه‌گذاری
- ۱۲۱ خلاصه درس‌ها
- ۱۳۳ آزمون پایانی (آزمون شماره ۳)
- ۱۳۵ پاسخ آزمون پایانی (آزمون شماره ۳)
- ۱۳۶ امتحان نهایی خرداد ۱۴۰۳ (آزمون شماره ۴)
- ۱۳۸ پاسخ امتحان نهایی خرداد ۱۴۰۳ (آزمون شماره ۴)

فصل ۱: اصول انتخاب در کسب و کار

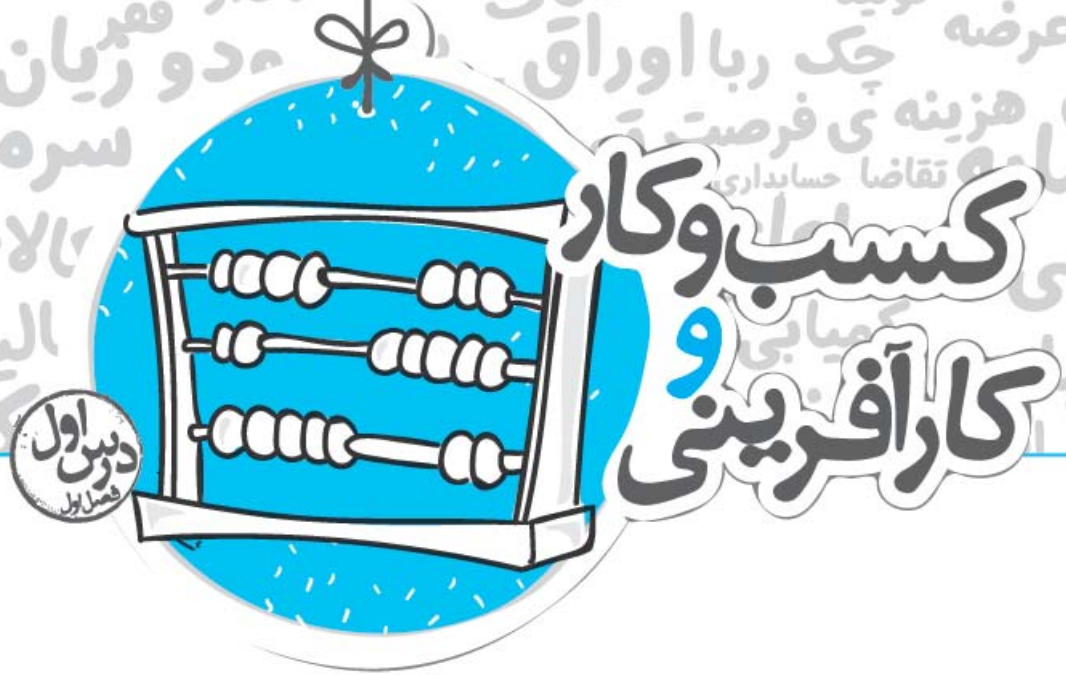

- ۷ درس اول: کسب و کار و کارآفرینی
- ۱۵ درس دوم: انتخاب نوع کسب و کار
- ۲۱ درس سوم: اصول انتخاب درست
- ۲۹ درس چهارم: مرز امکانات تولید

فصل ۲: بازیگران اصلی در میدان اقتصاد

- ۳۴ درس پنجم: بازار چیست و چگونه عمل می‌کند؟
- ۴۸ درس ششم: نقش دولت در اقتصاد چیست؟
- ۵۶ درس هفتم: تجارت بین‌الملل
- ۶۴ آزمون نیم‌سال اول (آزمون شماره ۱)
- ۶۵ پاسخ آزمون نیم‌سال اول (آزمون شماره ۱)
- ۶۵ آزمون نیم‌سال اول (آزمون شماره ۲)
- ۶۶ پاسخ آزمون نیم‌سال اول (آزمون شماره ۲)

انگیزه راهاندازی کسب و کار: هدف کارآفرینان یا مؤسسان شرکت‌ها، کسب سود توسط خود و دیگران از طریق تولید کالا و خدمات و رفع نیازها و خواسته‌های مردم است و با این که احتمال شکست یک کسب و کار نوپا زیاد است، احتمال موفقیت و سودآوری آن انگیزه لازم را برای شروع فعالیت و مراقبت از آن در کارآفرینان زنده نگه می‌دارد.

نقش کارآفرینان

تعریف کارآفرین: کسی است که با نوآوری و خطرپذیری، محصولات جدیدی تولید و عرضه می‌کند یا راه‌های جدیدی برای تولید کشف می‌کند.

ویژگی کارآفرین

۱. **بینشی** برای دیدن فرصت‌های کسب و کار دارند که دیگران از مشاهده آن ناتوان هستند و یا به ذهنشان نمی‌رسد.
۲. **شجاعتی** برای شروع یک سرمایه‌گذاری جدید دارند که دیگران فاقد آن هستند.
۳. ایده‌های خود را امیدوارانه به کسب و کارهای سودآور تبدیل می‌کنند.
- توانایی‌های مورد نیاز یک کارآفرین عبارت است از:
  ۱. داشتن مهارت **ابتکار عمل** برای جمع کردن عوامل مختلف در کنار هم به منظور تولید کالا یا خدمت.
  ۲. تلاش و کار زیاد برای زنده نگه‌داشتن کسب و کار.
  ۳. داشتن **آگاهی** و دانش زیاد برای اتخاذ تصمیمات مناسب درباره موقعیت شرکت، پیشنهاد محصول، قیمت‌گذاری، تبلیغات و استخدام نیروی کار.
  ۴. داشتن **توانایی‌های مالی** لازم برای راهاندازی کسب و کار.

نکته: کارآفرین باید بداند که در آغاز کار ممکن است با موفقیت یا عدم موفقیت روبه‌رو شود.

تکرر: هر چند هر فرد یکتاست و ویژگی‌های منحصره‌فرد دارد؛ ولی کارآفرینان موفق، ویژگی‌های مشابهی دارند.

ویژگی‌های مشترک کارآفرینان موفق

۱. **تیزبین:** زمانی که دیگران به فرصت‌های کسب و کار بی‌توجه هستند، آن‌ها را می‌بینند.
۲. **نوآور:** ایده‌ها را به محصولات جدید، فرایندها و کسب و کارهای جدید تبدیل می‌کند.
۳. **ریسک‌پذیر:** با کمک پس‌انداز و خوش‌نامی‌شان، فعالیت‌های جدید اقتصادی راه‌اندازی می‌کنند.
۴. **خوش‌بین:** واقع‌بین ولی مطمئن و دلگرم به موفقیت اقتصادی هستند.
۵. **پرانگیزه:** نظم، انضباط، پایداری، اشتیاق و توانایی حل مسئله را دارند.
۶. **یادگیرنده:** از کارشناسان، همکاران و مشتریان می‌آموزند و خود را با شرایط بازار وفق می‌دهند.
۷. **سازمان‌دهنده:** منابع را به شکل کارا مدیریت و هماهنگ می‌کنند.

هزینه‌های تولید، درآمد و سود

شرط کارآفرین موفق بودن و هر فعال اقتصادی: محاسبه هزینه‌ها و درآمدها

هزینه تولید: به مقدار پولی که تولیدکنندگان برای اجاره کارگاه، حقوق کارگران و ... در جهت تولید کالا یا خدمات می‌پردازد، هزینه تولید گفته می‌شود. برای مثال، تولیدکننده محصولات بهداشتی، تا قبل از تولید محصول نهایی و عرضه آن به بازار مصرف، هزینه‌هایی را صرف تهیه مواد اولیه، اجاره کارخانه، دستمزد عوامل انسانی و ... می‌کند. این هزینه‌ها در واقع همان پول‌هایی است که برای خرید یا اجاره عوامل تولید به صاحبان آن‌ها پرداخت می‌شود. به این ترتیب در پایان تولید، سود و زیان و همه محصول، به صاحب (صاحبان) کار می‌رسد.

هزینه‌های صاحب تولید

- در مقابل منابع طبیعی (زمین) ← اجاره
- در مقابل نیروی انسانی ← مزد یا حقوق
- در مقابل صاحبان سرمایه فیزیکی ← قیمت خدمات سرمایه یا اجاره

درآمد: مقدار پولی است که تولیدکنندگان در مقابل فروش محصولات خود به دست می‌آورند که از رابطه زیر به دست می‌آید:

$$\text{مقدار کل محصول فروخته شده} \times \text{قیمت} = \text{درآمد}$$

نکته: برای محاسبه درآمد باید تعداد کل محصول فروخته شده را در نظر بگیریم، نه محصول تولیدشده.

سود: تفاوت درآمد و هزینه است. اگر این مقدار، مثبت باشد (> 0 هزینه‌ها - درآمد)، به آن «سود» یا «منفعت» می‌گوییم و اگر این مقدار، منفی باشد (< 0 هزینه‌ها - درآمد)، به آن «ضرر» یا «زیان» می‌گوییم.

$$\text{هزینه‌ها} - \text{درآمد} = \text{سود (یا زیان) حسابداری}$$

راه‌حل‌های مؤثر جهت بیشتر شدن مقدار سود (درآمد - هزینه = سود):

- افزایش درآمد
  - اگر درآمد در رابطه افزایش پیدا کند، مقدار سود بیشتر می‌شود.
  - راه‌های افزایش درآمد
    - فراهم کردن بازار فروش خوب برای محصولات از طریق بازاریابی
    - فروش کالا با قیمت مناسب
- کاهش هزینه‌ها
  - در رابطه بالا، اگر میزان هزینه‌ها کم شود، مقدار سود بیشتر می‌شود.
  - راه‌های کاهش هزینه
    - عدم استخدام نیروی کار غیر لازم
    - با صرفه‌جویی و افزایش بهره‌وری
    - صرفه‌جویی در مصرف مواد اولیه و انرژی
    - جولوگیری از ریخت‌وپاش (اسراف در هزینه‌ها)

نکته ۱: گاهی جدول زیر در حل مسائل به ما کمک می‌کند:

سود	درآمد - هزینه
درآمد	سود + هزینه
هزینه	سود - درآمد

نکته ۲: «بهره‌وری» به معنای به دست آوردن بیشترین خروجی با کمترین ورودی است. (کسب بیشترین سود با کمترین هزینه)

مسئله و پاسخ

مسئله ۱: درآمد تولیدکننده‌ای با ۱۲ میلیون تومان هزینه و ۶۰ میلیون ریال سود حسابداری، در یک دوره زمانی مشخص چند ریال است؟

پاسخ:

گام اول: تبدیل واحد تومان به ریال تا همه اعداد داده شده هم‌واحد شوند:

$$\text{هزینه (میلیون ریال)} = ۱۲ \times ۱۰ = ۱۲۰$$

گام دوم: حالا از رابطه درآمد استفاده می‌کنیم:

$$\text{میلیون ریال} = ۱۲۰ + ۶۰ = ۱۸۰ = \text{درآمد}$$

مسئله ۲: یک شرکت تولیدی برای تولید کالای خود در طول یک سال به ترتیب ۴۰۰۰، ۴۵۰۰، ۲۰۰۰ و ۱۷۰۰ میلیون ریال برای اجاره مکان

تولید، هزینه ماشین‌آلات، خرید مواد اولیه و استخدام کارگر پرداخت کرده است. اگر این شرکت در پایان سال، ۴۵۰ عدد کالا به ارزش هر کدام ۵۰ میلیون ریال تولید کرده و فروخته باشد، درآمد، هزینه و سود یا زیان حسابداری این شرکت را مشخص کنید.

پاسخ

گام اول: مجموع هزینه‌های شرکت را محاسبه می‌کنیم: میلیون ریال $4000 + 4500 + 2000 + 1700 = 12200$ = هزینه‌های تولید

گام دوم: مقدار درآمد را محاسبه می‌کنیم: میلیون ریال $450 \times 50 = 22500$ = درآمد مقدار کالا $\times$ قیمت هر کالا = درآمد

گام سوم: محاسبه سود (زیان): میلیون ریال $22500 - 12200 = 10300$ هزینه - درآمد = سود (زیان)

اجاره ماهیانه	۱,۰۰۰,۰۰۰ ریال
حقوق متوسط سالانه هر کارمند	۷۰۰,۰۰۰ ریال
خرید مواد اولیه مورد نیاز سالانه	۲,۴۰۰,۰۰۰ ریال
هزینه استهلاک سالانه	۲۵٪ حقوق سالانه کارکنان

مسئله ۳: با توجه به اطلاعات ارائه شده در جدول مقابل، نتیجه عملکرد سالیانه یک بنگاه اقتصادی با ۸ نفر کارمند و تولید سالیانه ۲۵۰ دستگاه هر کدام به ارزش ۴۰۰,۰۰۰ ریال، چگونه و به چه میزان است؟

پاسخ

با توجه به اطلاعات جدول؛ می‌بینیم فقط انواع هزینه‌های مستقیم داده شده پس سود (زیان) حسابداری باید محاسبه شود.

گام اول: ابتدا هر کدام از موارد هزینه را به مقدار هزینه‌های سالانه تبدیل می‌کنیم: ریال $12,000,000 \times 12 = 1,000,000 \times 12$ = اجاره سالیانه

ریال $700,000 \times 8 = 5,600,000$ = حقوق تمامی کارمندان

گام دوم: مجموع هزینه‌های سالانه را مشخص می‌کنیم: ریال $1,400,000 = \frac{25}{100} \times 5,600,000$ = هزینه استهلاک سالانه

ریال $12,000,000 + 5,600,000 + 2,400,000 + 1,400,000 = 21,400,000$ = هزینه مستقیم تولید

گام سوم: مقدار درآمد بنگاه را مشخص می‌کنیم: ریال $250 \times 400,000 = 100,000,000$ = درآمد

گام چهارم: تفاضل هزینه‌های بنگاه از درآمد را مشخص می‌کنیم: ریال $100,000,000 - 21,400,000 = 78,600,000$

به دلیل این که جواب تفاضل مثبت است، پس این بنگاه سود داشته است.

مسئولیت اخلاقی و کسب درآمد حلال

کسانی که از مسئولیت‌های خود شانه خالی می‌کنند، در واقع حقوق دیگران را پایمال می‌کنند.

ویژگی افرادی که به کسب و کار حرام مشغول هستند، عبارت است از:

- در میان مردم بدنام‌اند. **۱** مردم درستکار هشدار عدم همنشینی با آن‌ها را می‌دهند. **۲** معمولاً از رانته‌ها و موقعیت‌هایی که با فریب و ظاهرسازی به دست می‌آیند، سوءاستفاده می‌کنند. **۳** ارزان می‌خرند و گران می‌فروشند. **۴** انحصار خرید و فروش یا قاچاق بعضی کالاها با آن‌هاست.
- در رقابت اقتصادی با استفاده از انواع شگردها، سودشان را حفظ می‌کنند.

مثال‌هایی از کسب و کار حرام:

- احتکار: نگاه‌داشتن و نفروختن کالاهاى موردنیاز مردم در مواقع ضروری برای گران‌فروختن آن در آینده
- تولید و انتشار کتاب‌ها یا فیلم‌های متبذل و غیراخلاقی
- فریب‌دادن مشتری از طریق نشان‌دادن کالایی برخلاف آنچه که هست. (مثلاً یک ماشین کارکرده قدیمی تصادفی را به اسم ماشین نو می‌فروشند)
- رشوه‌دادن و رشوه‌گرفتن
- ریاخواری

تذکره کسب و کارهایی که در مسیر تولید کالا و خدمات مشروع نباشند، غارتگرانه و حرام هستند.

معمولاً صاحبان کسب و کارهای حرام در شهرهای بزرگ ساکن هستند، چراکه دست آن‌ها در شهرهای کوچک زود رو می‌شود و با فعالیت غیرقانونی و غیرشرعی به همنوعانشان ظلم می‌کنند و از مزایای کسب درآمد حلال نیز محروم مانده و اقتصاد خود و جامعه را در سراسیمی سقوط قرار می‌دهند.

تکته اکثر افرادی که به کسب و کار حرام مشغول هستند، معتقدند که هدف، وسیله را توجیه می‌کند.

(سوره هود، آیه ۸۵)

وَيَا قَوْمِ أَوْفُوا بِالْعُقُوبَاتِ وَالْمِيزَانَ بِالْقِسْطِ وَلَا تَبْخَسُوا النَّاسَ أَشْيَاءَهُمْ وَلَا تَعْتُوا فِي الْأَرْضِ مُفْسِدِينَ

ای قوم من! پیمانانه و وزن را با عدالت، تمام دهید و بر اشیا و اجناس مردم عیب نگذارید و از حق آنان نگاهید و در زمین به فساد نکوشید.

سؤال‌های امتحانی

نادرست	درست	
☐	☐	۱- احتمال موفقیت و سودآوری یک کسب و کار نوپا کم نیست و این انگیزه لازم برای شروع فعالیت کارآفرینان را حفظ می‌کند.
☐	☐	۲- برای موفقیت در کسب و کار و کارآفرین موفق بودن، نیازی به سرمایه‌های مالی نیست و صرف داشتن آگاهی و دانش، کافی است.
☐	☐	۳- یک کارآفرین موفق باید منابع را به شکل کارایی مدیریت و هماهنگ کند. این ویژگی یعنی او «نوآور» است.
☐	☐	۴- تنها برای تولید یک کالا باید هزینه‌های تولید پرداخت شود و راه‌اندازی کسب و کاری که خدمات ارائه می‌دهند، هزینه‌های تولید ندارد.
		۵- یک کارآفرین باید ..... را داشته باشد تا بتواند با جمع کردن عوامل مختلف در کنار هم کالا یا خدماتی را تولید کند.
		۶- «نظم، انضباط، پایداری، اشتیاق و توانایی حل مسئله را دارند.» این ویژگی مشترک کارآفرینان موفق، ..... نام دارد.
		۷- یک کارآفرین موفق باید ..... و ..... را برای انتخاب صحیح و درست محاسبه کند.
		۸- پولی که برای تولید یک محصول یا خدمت صرف می‌شود ..... نام دارد.
		۹- ما برای تولید یک محصول ممکن است «اجاره»، مزد یا حقوق پرداخت کنیم. این موارد در فرایند تولید، جزء ..... محسوب می‌شود، که برای دستیابی به میزان سود یا زیان باید جمع آن‌ها را از ..... کسر کنیم.
		۱۰- برای این که از وضعیت زیان دوری کنیم، باید ..... را افزایش و ..... را کاهش دهیم.
		۱۱- هر کدام از موارد ستون (الف) را به توضیح مرتبط آن در ستون (ب) وصل کنید.

ب

الف

☐ (A) از کارشناسان، همکاران و مشتریان می‌آموزد و خود را با شرایط بازار وفق می‌دهد.	☐ (۱) نوآور
☐ (B) فرصت‌های کسب و کار را زمانی که دیگران شاید متوجه نشوند، می‌بینند.	☐ (۲) خوش‌بین
☐ (C) کارآفرینان واقع‌بین هستند، اما مطمئن و دلگرم به موفقیت اقتصادی هستند.	☐ (۳) تیزبین
☐ (D) ایده‌ها را به محصولات جدید، فرایندها و یا کسب و کارهای جدید تبدیل می‌کنند.	☐ (۴) یادگیرنده

۱۲- آقای محمدی یک کسب و کار جدید راه‌اندازی کرده است. او بازار کار خود را به خوبی رصد کرده است و یک برنامه بلندمدت واقع‌بینانه ۳ ساله برای کسب موفقیت خود تنظیم و تمام ریسک‌های خود را نیز بررسی کرده است و دلگرم به موفقیت می‌باشد. این جمله نشان‌دهنده وجود کدام ویژگی یک کارآفرین موفق در آقای محمدی است؟

- (۱) نوآور (۲) ریسک‌پذیر (۳) خوش‌بین (۴) پرانگیزی

۱۳- یک کارآفرین موفق در چه زمینه‌هایی باید آگاهی و دانش زیادی داشته باشد؟

۱۴- ویژگی‌های مشترک کارآفرینان موفق را نام ببرید.

۱۵- یک تولیدکننده چگونه متوجه می‌شود که از کسب و کار خود سود برده است؟

۱۶- در چه حالتی تولیدکننده دچار ضرر یا زیان می‌شود؟

۱۷- منظور از سرمایه فیزیکی در هزینه‌های تولید چیست؟

۱۸- چه عواملی باعث می‌شود که یک کارآفرین موفق، قدم به قدم از سطوح ابتدایی کار به درجه‌های بالای آن برسد؟

۱۹- در دنیای کسب و کار به چه فردی «کارآفرین» می‌توان گفت؟

۲۰- چرا مراقبت کارآفرینان از کسب و کارها، کار چندان آسانی نیست؟

۲۱- سه توانایی اصلی که یک فرد را به کارآفرینی موفق تبدیل می‌کند را نام ببرید.

۲۲- یکی از ویژگی‌های مشترک کارآفرینان موفق، ریسک‌پذیری آنان است. این ریسک‌پذیری به چه معناست؟

۲۳- آیا می‌توانیم بدون این که از میزان تولید کم کنیم، هزینه‌های تولید را کاهش دهیم؟ اگر پاسخ مثبت است با ذکر چند مثال توضیح دهید.

۲۴- چنانچه درآمد یک بنگاه تولیدی در یک دوره زمانی مشخص ۴۵ میلیون تومان و سود حسابداری او در این زمان، ۸۰ میلیون ریال بوده باشد، چه مبلغی صرف هزینه‌های تولید شده است؟

۲۵- یک شرکت تولیدی پوشاک در طول یک سال به ترتیب ۶۰۰۰، ۷۲۰۰، ۸۵۰۰، ۴۴۰۰ میلیون ریال بابت اجاره کارخانه، ماشین‌آلات تولیدی، استخدام کارگران و مواد اولیه پرداخته است. با فرض تولید ۸۰۰ واحد پوشاک هر کدام به ارزش ۳۵۰ میلیون ریال در پایان سال، درآمد، هزینه و سود (و یا زیان) حسابداری این شرکت را به دست آورید.

۲۶- با توجه به اطلاعات ارائه شده در جدول نتیجه عملکرد سالیانه یک بنگاه اقتصادی با ۵ نفر کارمند و تولید سالیانه ۶۰۶۲۵ دستگاه هر کدام به ارزش ۸۰۰ ریال به چه صورت است؟ (برای محاسبه عملکرد سالیانه، باید میزان درآمد و مقدار سود یا زیان حسابداری محاسبه شود).

اجاره ماهیانه	معادل ۷۵۰,۰۰۰ ریال
حقوق ماهیانه هر کارمند	۵۴۰,۰۰۰ ریال
خرید مواد اولیه مورد نیاز سالیانه	معادل ۲,۵۰۰,۰۰۰ ریال
هزینه استهلاک سالیانه	معادل ۲۵٪ حقوق سالانه کارمندان

۲۷- با توجه به جدول زیر، موارد خواسته شده را بیابید.

الف)	درآمد	سود (حسابداری)	هزینه
ب)	۸,۷۵۰ واحد	الف؟	۴,۵۲۰ واحد
پ)	ب؟	۳,۵۶۰ واحد	۳,۳۲۰ واحد
	۱۵,۱۵۰ واحد	۲,۴۰۰ واحد	پ؟

۲۸- با توجه به اطلاعات ارائه شده در جدول زیر، نتیجه عملکرد سالیانه یک بنگاه اقتصادی با ۱۲ نفر کارمند و تولید سالیانه ۴۰۰ دستگاه هر کدام به ارزش = ۹۰۰,۰۰۰ ریال، چگونه است؟ آیا این شرکت دچار سود حسابداری شده است یا ضرر؟

۱	اجاره‌بهای ماهیانه کارگاه تولیدی	۱۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال
۲	حقوق متوسط ماهیانه هر فرد کارمند اداری و تولیدی	معادل ۷۰۰,۰۰۰ ریال
۳	خرید مواد اولیه مورد نیاز سالیانه به ارزش	۱۷۸,۰۰۰,۰۰۰ ریال
۴	هزینه استهلاک سالیانه ماشین‌های تولیدی	معادل ۲۵٪ حقوق سالیانه کارمندان

۲۹- با توجه به اطلاعات ارائه شده در جدول زیر، نتیجه عملکرد سالیانه یک بنگاه اقتصادی با ۱۵ نفر کارمند و تولید سالیانه ۲۲۰۰ دستگاه هر یک به ارزش = ۱,۲۰۰,۰۰۰ ریال چگونه است؟ آیا این شرکت دچار سود حسابداری شده است یا ضرر؟

۱	اجاره‌بهای ماهیانه کارگاه تولیدی	۱۲,۰۰۰,۰۰۰ ریال
۲	حقوق متوسط ماهیانه هر فرد کارمند تولیدی و اداری	۸۵۰,۰۰۰ ریال
۳	خرید مواد اولیه مورد نیاز سالیانه به ارزش	۱۸۵,۰۰۰,۰۰۰ ریال
۴	هزینه استهلاک سالیانه ماشین‌های تولیدی	معادل ۳۰٪ حقوق سالیانه کارمندان

پاسخ سؤال‌های امتحانی

- ۱- درست
- ۲- نادرست؛ کارآفرین باید توانایی مالی لازم را برای راه‌اندازی کسب و کارش داشته باشد و بداند که در آغاز کارش ممکن است با موفقیت کم‌تر یا عدم موفقیت روبه‌رو شود.
- ۳- نادرست؛ ویژگی بیان شده مربوط به ویژگی «سازمان‌دهنده» بودن یک کارآفرینی موفق است.
- ۴- نادرست؛ هزینه‌های تولید، هم برای تولید کالا و هم برای خدمات باید در نظر گرفته شود.
- ۵- مهارت‌های ابتکار عمل
- ۶- پُرانگیزه
- ۷- هزینه‌ها - درآمد‌هایش
- ۸- هزینه‌های تولید

۹- هزینه‌های تولید - درآمد

۱۰- درآمد - هزینه‌ها

۱۱- ۱ ← D ← ۲ ← C ← ۳ ← B ← ۴ ← A

۱۲- گزینه «۳»

۱۳- کارآفرین لازم است تا آگاهی و دانش زیادی برای اتخاذ تصمیمات مناسب درباره موقعیت شرکت، پیشنهاد محصول، قیمت‌گذاری، تبلیغات و استخدام نیروی کار داشته باشد.

۱۴- تیزبین - نوآور - ریسک‌پذیر - خوش‌بین - پراگنده - یادگیرنده - سازمان‌دهنده

۱۵- اگر میزان درآمد از هزینه بیشتر باشد، می‌گوییم فرد به عنوان تولیدکننده، از فعالیت خود سود برده است.

۱۶- اگر درآمدهای به دست آمده از هزینه‌های تولید کم‌تر باشد، کسب و کار دچار ضرر و زیان می‌شود.

۱۷- سرمایه فیزیکی مثل تراکتور یا گاواهن و گاو که برای فعالیت‌های تولیدی استفاده می‌شوند.

۱۸- حرکت با چشم باز و بر مبنای شناخت ظرفیت‌های خود و اتفاقات اطراف، اورا قدم به قدم از سطوح ابتدایی کار به درجه‌های بالای آن می‌رساند.

۱۹- کارآفرین کسی است که با نوآوری و خطرپذیری، محصولات جدیدی تولید و عرضه می‌کند یا راه‌های جدیدی برای تولید کشف می‌کند.

۲۰- زیرا بسیاری از کسب و کارهای نوپا عمر کوتاهی دارند به طوری که تنها نیمی از آن‌ها می‌توانند از شش سالگی عبور کنند و به کارشان ادامه دهند.

۲۱- ۱) کارآفرینان بینشی برای دیدن فرصت‌های کسب و کار دارند که دیگران از مشاهده آن ناتوانند و یا به ذهنشان خطور نمی‌کند. ۲) آن‌ها شجاعتی برای شروع یک سرمایه‌گذاری جدید دارند که دیگران فاقد آن هستند.

۳) آن‌ها ایده‌های خود را امیدوارانه به کسب و کارهای سودآور تبدیل می‌کنند. ۲۲- پس‌انداز و خوش‌نامی‌شان را با شجاعت و تدبیر، به میدان می‌آورند تا فعالیت اقتصادی جدیدی را راه‌اندازی کنند.

۲۳- می‌توانیم با صرفه‌جویی و افزایش بهره‌وری، مثل پرهیز از استخدام نیروی کار غیرلازم، یا صرفه‌جویی در مواد اولیه و انرژی یا جلوگیری از ریخت‌وپاش‌ها، هزینه تولید را بدون این‌که از میزان تولید کم کنیم، کاهش دهیم. از سوی دیگر می‌توانیم برای محصولات خود، بازار خوبی فراهم کنیم و کالاهایمان را با قیمت مناسب بفروشیم.

۲۴- **گام اول:** هم‌واحد کردن اعداد و تبدیل تومان به ریال:

درآمد → میلیون ریال $45 \times 10 = 450$

گام دوم: محاسبه هزینه تولید با استفاده از فرمول:

سود - درآمد = هزینه‌های تولید

هزینه‌ها → میلیون ریال $450 - 80 = 370$

۲۵- **گام اول:** محاسبه مجموع هزینه‌های شرکت:

$$44000 + 85000 + 72000 + 60000$$

مجموع هزینه‌ها → میلیون ریال $= 26100$

گام دوم: محاسبه درآمد با فرمول زیر:

قیمت هر واحد $\times$ کل محصول تولیدی = درآمد

$$800 \times 350 = 280000 \rightarrow \text{درآمد}$$

گام سوم: محاسبه سود با فرمول «هزینه - درآمد = سود حسابداری»:

(از آن جایی که تفاضل درآمد و هزینه‌های شرکت مثبت است، شرکت سود کرده است)

$$280000 - 26100 = 253900 \rightarrow \text{سود}$$

۲۶- **گام اول:** تبدیل اعداد جدول به هزینه‌های «سالیانه»:

$$9000000 = 750000 \times 12 \text{ : اجاره سالیانه}$$

$$32400000 = 540000 \times 12 \times 5 \text{ : حقوق سالیانه کل}$$

کارمندان
تعداد
کارمندان

گام دوم: محاسبه مجموع هزینه‌های سالیانه:

$$9000000 + 32400000 + 25000000$$

$$+ \left(\frac{25}{100} \times 32400000 \right) = 52000000$$

$\frac{81000000}{81000000}$

گام سوم: محاسبه درآمد با فرمول زیر:

قیمت هر واحد $\times$ کل محصول = درآمد

$$60625 \times 800 = 48500000$$

گام چهارم: محاسبه سود یا زیان (چون درآمد از هزینه‌ها کم‌تر بوده و

تفاضل آن‌ها منفی است، شرکت در وضعیت زیان قرار دارد.)

$$48500000 - 52000000 = 3500000$$

زیان = هزینه - درآمد

۲۷-

واحد $8750 - 4520 = 4230$ ⇒ هزینه - درآمد = سود حسابداری (الف)

واحد $3320 + 3560 = 6880$ ⇒ سود + هزینه = درآمد (ب)

واحد $15150 - 2400 = 12750$ ⇒ سود - درآمد = هزینه (پ)

۲۸- در این سؤال ابتدا درآمد را محاسبه می‌کنیم:

$P \times Q$ تعداد قیمت سپس هزینه‌ها را محاسبه می‌کنیم.

دقت کنید عملکرد سالیانه است، پس مواردی که ماهیانه است را

ضرب در ۱۲ می‌کنیم: اجاره‌بهای ماهیانه $12 \times$

حقوق کارگران $12 \times$ ← دقت کنید ۱۲ کارگر در کارگاه داریم.

۱۲ ماه $12 \times$ نفر $\times$ حقوق

هزینه‌ها:

اجاره‌بها: ماهیانه 10000000 ریال

سالانه $12 \times 10000000 = 120000000$ →

حقوق ماهیانه هر نفر: 7000000 ریال

ریال $1,200,000 \times 2,200 = 2,640,000,000$

باید همه ماهیانه‌ها به سالیانه تبدیل شود؛ زیرا در نهایت عملکرد سالیانه را خواسته، پس:

اجاره‌بهای سالیانه کارگاه: ریال $12,000,000 \times 12 = 144,000,000$

حقوق سالیانه کل کارمندان: ریال $85,000,000 \times 12 \times 15 = 153,000,000$

هزینه استهلاک: ریال $\frac{30}{100} \times 153,000,000 = 45,900,000$

جمع هزینه‌ها:

$144,000,000 + 153,000,000 + 185,000,000 + 45,900,000$

ریال $= 527,900,000$

ریال $2,640,000,000 - 527,900,000 = 2,112,100,000$

سود = هزینه > درآمد

حقوق سالیانه هر نفر: ریال $12 \times 700,000 = 8,400,000$

حقوق سالانه کارگران: ریال $8,400,000 \times 12 = 100,800,000$

مواد اولیه: ریال $178,000,000$

هزینه استهلاک: ریال $\frac{25}{100} \times 100,800,000 = 25,200,000$

ریال $\Rightarrow$ جمع هزینه‌ها $424,000,000$

درآمد: ریال $400 \times 900,000 = 360,000,000$

هزینه < درآمد

چون درآمد کم‌تر از هزینه است، پس زیان داریم.

حال هزینه که بیشتر است را از درآمد کسر می‌کنیم و به پاسخ صحیح می‌رسیم.

زیان: ریال $360,000,000 - 424,000,000 = -64,000,000$

به طور کل ۲ حالت اتفاق می‌افتد: هزینه > درآمد ← سود

در این سؤال هزینه‌ها بیشتر از درآمد است هزینه < درآمد ← زیان

۲۹- درآمد: Q (تعداد واحد تولید شده) $\times$ P (قیمت تولیدات)

فعالیت کتاب‌درسی

صفحه‌های ۱۰ و ۱۱ کتاب درسی

برای تفکر و تمرین

۱- مشخص کنید از موارد زیر، کدام مورد کارآفرینی است؟ برای پاسخ خود دلیل بیاورید و از آن دفاع کنید.

- کار در مغازه ساندویچ‌فروشی شخصی
- عضو نیروی فعال در ارتش شدن
- تدریس در مدرسه دولتی
- راه‌اندازی خدمات باغبانی در منزل

راه‌اندازی خدمات باغبانی در منزل؛ زیرا با توجه به تعریف کارآفرینی، کارآفرین کسی است که با خطرپذیری و نوآوری، محصول جدیدی تولید کند یا راه‌ها و شیوه‌های جدیدی برای تولید کشف کند. در راه‌اندازی خدمات باغبانی در منزل فرد ریسک تولید محصولی جدید در منزل را پذیرفته و با نوآوری، کسب و کار جدیدی راه‌اندازی کرده که از شیوه‌های خلاقانه و نوین برای تولید استفاده می‌کند؛ بنابراین کارآفرین محسوب می‌شود اما در سایر موارد کسب و کار جدیدی راه‌اندازی نشده است؛ هرچند که ممکن است در انجام کار از نوآوری و خلاقیت بهره گرفته شود اما فرد در کسب و کاری که فرد یا نهاد دیگری راه‌اندازی کرده است فعالیت می‌کند. پس کار نوآورانه‌ای انجام نشده است.

۲- فرض کنید دوست شما علاقه‌مند به راه‌اندازی کارگاه ساخت اسباب‌بازی برای کودکان است. با توجه به ویژگی‌های او و ویژگی‌های کارآفرین موفق، در مورد این‌که این ویژگی‌ها چگونه به او در حل مشکلاتش کمک خواهد کرد، توضیح دهید.

- خطرپذیری
- خوش‌بینی
- پرتلاشی
- سازمان‌دهی

• خطرپذیری: باعث می‌شود ریسک به خطر افتادن سرمایه و اعتبار خود را بپذیرد و کارهای جدید و خلاقانه‌ای که برای پیشرفت در کارش نیاز است را با شجاعت انجام دهد.

• خوش‌بینی: خوش‌بین‌بودن باعث می‌شود در شرایط سخت و در فراز و نشیب‌های انجام کار به خصوص در ابتدای راه‌اندازی آن که به سوددهی نرسیده است، ناامید نشود و با اطمینان و دلگرمی به مسیر خود ادامه دهد تا به موفقیت دست یابد.

• پرتلاشی: این ویژگی باعث می‌شود با انرژی و اشتیاق و نظم به حل مسائل و مشکلاتی که پیش می‌آید بپردازد.

• سازمان‌دهی: باعث می‌شود تا منابع مالی و انسانی خود را به طور صحیح مدیریت کند و تا حد ممکن از منابع خود به صورت بهینه و کارا بهره‌برد.

۳- امیرعلی و ستایش بعد از اتفاق آن شب دست به کار شدند و تصمیم گرفتند که به هر قیمتی به پدر و مادرشان نشان بدهند که آن‌ها دیگر بچه نیستند و شاید در برخی موارد بهتر از بزرگ‌ترها تصمیم می‌گیرند، برای همین با تلاش فراوان اطلاعات زیر را از کارگاه تولیدی پدرشان (آقای محمدی) به دست آوردند:

- خرید مواد اولیه برای تولید ماهیانه: ۱۰۰ میلیون تومان
- دستمزد ماهیانه هر کارگر: ۲ میلیون تومان (مجموعاً ۲۰ کارگر)
- پول آب و برق و گاز و عوارض شهرداری: ۸۰۰ میلیون تومان
- درآمد سالانه: ۲/۵ میلیارد تومان

لطفاً حساب کنید که کارگاه تولیدی آقای محمدی در طول یک سال سودده است یا زیان‌ده؟

خرید مواد اولیه برای تولید سالیانه	میلیارد $1,200 = 100 \times 12$
مجموع دستمزد سالیانه کارگران	میلیون $40 = 2 \times 20$ میلیون $485 = 40 \times 12$
مجموع هزینه‌های سالیانه	میلیارد $2,480 = 1200 + 800 + 480$
اختلاف هزینه و درآمد سالیانه	هزینه - درآمد = سود / ضرر میلیون $20 = 2,500 - 2,480$

بنابراین کارگاه تولیدی آقای محمدی سودده است و در طول یک سال ۲۰ میلیون سود دارد.

تحلیل کنید

صفحه ۱۱ کتاب درسی

- کسب و کار و انگیزه راه‌اندازی آن چیست؟ کسب و کار یعنی جمع‌آوری عوامل تولید در کنار هم برای تولید کالا و خدمات و رفع نیازها و خواسته‌های مردم و کسب درآمد از طریق آن. انگیزه راه‌اندازی آن می‌تواند رسیدن به هدف آن کسب و کار و رسیدن به سود و درآمد بیشتر باشد.
  - کارآفرین موفق چه ویژگی‌هایی دارد؟ تیزبین - سودآور - ریسک‌پذیر - خوش‌بین - پرنانگیزه - یادگیرنده - سازمان‌دهنده
  - سود و زیان کارآفرینی و کسب و کار تولیدی چیست؟ صاحب کسب و کار با فروش محصولات خود، درآمد به دست می‌آورد. اگر میزان درآمد از هزینه بیشتر باشد، می‌گوییم او به عنوان تولیدکننده، از فعالیت خود سود برده است و اگر میزان درآمد از هزینه کمتر باشد می‌گوییم ضرر کرده است. به عبارت دیگر میزان سود برابر است با تفاوت درآمد و هزینه:
- کل محصول $\times$ قیمت = درآمد
- هزینه‌ها - درآمد = سود (یا زیان)

کسب و کار و کارآفرینی

تعریف کارآفرین: کسی که با مهارت‌های ابتکار عمل خود، بتواند با جمع کردن عوامل مختلف در کنار هم کالا یا خدمتی را تولید کند.

- ویژگی‌های کارآفرینان
  - ۱- تیزبین ← دیدن به فرصت‌های کسب و کار پنهان از نگاه دیگران
  - ۲- نوآور ← تبدیل ایده به محصول، فرایند یا کسب و کار جدید
  - ۳- ریسک‌پذیر ← راه‌اندازی کسب و کار جدید با شجاعت و تدبیر
  - ۴- خوش‌بین ← واقع‌بین و مطمئن و دلگرم به موفقیت اقتصادی
  - ۵- یادگیرنده ← قابل وفق با بازار و یادگیری از کارشناسان، همکاران و مشتریان
  - ۶- سازمان‌دهنده ← مدیریت کارای منابع
  - ۷- پرانگیزه ← نظم، انضباط، پایداری و اشتیاق به حل مسئله

لازمه انتخاب صحیح و درست: توجه به درآمدها و هزینه‌ها

تعریف: پول‌هایی که برای خرید یا اجاره عوامل تولید به صاحبان آن‌ها پرداخت می‌شود.

- هزینه تولید
  - هزینه عوامل تولید
    - ۱- نیروی انسانی ← حقوق، مزد
    - ۲- منابع طبیعی ← اجاره یا خرید
    - ۳- سرمایه ← سرمایه مالی ← شریک در سود و زیان
    - سرمایه فیزیکی ← اجاره
  - راه‌های دوری از زیان
    - کاهش هزینه‌ها
      - ۱- عدم استخدام نیروی کار غیرلازم
      - ۲- صرفه‌جویی در مصرف مواد اولیه
      - ۳- جلوگیری از ریخت‌وپاش‌ها
    - افزایش درآمد
      - ۱- پیدا کردن بازار مناسب فروش
      - ۲- فروش با قیمت مناسب

تعریف: پولی که تولیدکنندگان با فروش محصولات خود به دست می‌آورند.
روش بالارفتن درآمد: بازاریابی برای فروش محصولات و فروش کالا با قیمت مناسب کالا

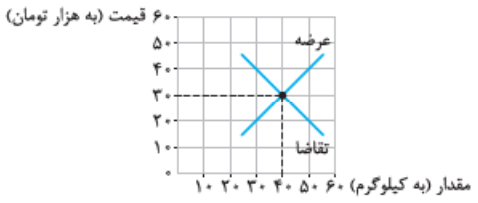
محاسبه سود = درآمد - هزینه
 جواب بزرگ‌تر از صفر ← سود یا منفعت
 جواب کوچک‌تر از صفر (منفی) ← ضرر یا زیان

- ویژگی‌های صاحبان درآمد حرام
  - ۱- درآمد زیاد
  - ۲- بدنام در میان مردم
  - ۳- اشتغال به کسب و کار حرام
  - ۴- اهل رشوه‌دادن و رشوه‌گرفتن، احتکار، فریب مردم و ...
  - ۵- زندگی در شهرهای بزرگ و ...

کارآفرین

انتخاب نوع کسب و کار

نمونه امتحان پایانی	رشته ادبیات و انسانی	اقتصاد	خوبهنگام												
ردیف	امتحان شماره ۴ - نهایی خرداد ۱۴۰۳	مدت امتحان: ۹۰ دقیقه	Kheilisabz.com												
۱	۱	صحيح يا غلط بودن عبارات زیر را مشخص نمایید. الف) هزینه‌های هدررفته در انتخاب و تصمیم‌گیری‌های اقتصادی تأثیر دارد. ب) اگر هزینه‌ها از درآمدهای تولید کم‌تر باشد، کسب و کار دچار زیان می‌شود. ج) بیکاری ساختاری ناشی از عدم تطبیق بین افراد جویای کار و انواع شغل‌های موجود است. د) کالا و خدماتی که توسط افراد زیادی هم‌زمان استفاده می‌شود، کالای عمومی گفته می‌شود.	نمره												
۲	۱	گزینه صحیح را در سؤالات زیر مشخص نمایید. الف) عبارت «منابع را به شکل کارایی مدیریت و هماهنگ می‌کنند» به کدام ویژگی‌های مشترک کارآفرینان موفق اشاره دارد؟ (۱) تیزبین (۲) ریسک‌پذیر (۳) نوآور (۴) سازمان‌دهنده ب) کدام یک از موارد زیر جزء کسب و کار شخصی محسوب می‌شود؟ (۱) بنگاه‌های معاملات ملکی (۲) راننده اسنپ (۳) حسابدار شرکت (۴) صنعتگران کلان ج) کدام یک از موارد زیر جزء شاخص‌های توسعه انسانی نمی‌باشد؟ (۱) افزایش سن بازنشستگی (۲) میزان امید به زندگی (۳) کاهش گازهای گلخانه‌ای (۴) شاخص‌های فقر د) افزایش ظرفیت‌های تولید باعث می‌شود منحنی مرز امکانات تولید: (۱) به سمت پایین و چپ منتقل شود. (۲) به سمت بالا و راست منتقل شود. (۳) ثابت بماند. (۴) روی منحنی جابه‌جا شود.	نمره												
۳	۱	با توجه به شکل روبه‌رو: الف) مقدار و قیمت تعادلی را مشخص کنید. ب) در کدام قیمت‌ها مازاد عرضه و مازاد تقاضا وجود دارد؟ 	نمره												
۴	۰/۵	دو مورد از اهداف دولت در اخذ مالیات را بنویسید.	نمره												
۵	۰/۷۵	با توجه به جدول زیر به سؤالات زیر پاسخ دهید. الف) کدام کشور در تولید گندم مزیت مطلق دارد؟ ب) کدام کشور در تولید خودرو مزیت مطلق دارد؟ ج) کشور عربستان در تولید کدام کالا مزیت نسبی دارد؟ <table border="1" data-bbox="215 1299 654 1489"> <thead> <tr> <th>نام کشور</th> <th>خودرو</th> <th>گندم</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>ایران</td> <td>۱۰۰ واحد</td> <td>۲۰۰ واحد</td> </tr> <tr> <td>عربستان</td> <td>۸۰ واحد</td> <td>۱۰۰ واحد</td> </tr> <tr> <td>آلمان</td> <td>۴۰۰ واحد</td> <td>۱۵۰ واحد</td> </tr> </tbody> </table>	نام کشور	خودرو	گندم	ایران	۱۰۰ واحد	۲۰۰ واحد	عربستان	۸۰ واحد	۱۰۰ واحد	آلمان	۴۰۰ واحد	۱۵۰ واحد	نمره
نام کشور	خودرو	گندم													
ایران	۱۰۰ واحد	۲۰۰ واحد													
عربستان	۸۰ واحد	۱۰۰ واحد													
آلمان	۴۰۰ واحد	۱۵۰ واحد													
۶	۰/۵	فقر مطلق را با توجه به معیار بانک جهانی بیان کنید.	نمره												
۷	۱/۲۵	با توجه به اطلاعات جدول زیر نرخ بیکاری را حساب کنید. (نوشتن فرمول الزامی است). <table border="1" data-bbox="215 1590 1340 1691"> <thead> <tr> <th>جمعیت کل</th> <th>جمعیت زیر ۱۵ سال</th> <th>جمعیت غیرفعال</th> <th>جمعیت شاغل</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>۸۵,۰۰۰</td> <td>۲۵,۰۰۰</td> <td>۲۰,۰۰۰</td> <td>۳۶,۰۰۰</td> </tr> </tbody> </table>	جمعیت کل	جمعیت زیر ۱۵ سال	جمعیت غیرفعال	جمعیت شاغل	۸۵,۰۰۰	۲۵,۰۰۰	۲۰,۰۰۰	۳۶,۰۰۰	نمره				
جمعیت کل	جمعیت زیر ۱۵ سال	جمعیت غیرفعال	جمعیت شاغل												
۸۵,۰۰۰	۲۵,۰۰۰	۲۰,۰۰۰	۳۶,۰۰۰												
۸	۱	علل به وجود آمدن تورم در جامعه را بیان نمایید.	نمره												
۹	۰/۷۵	با توجه به اطلاعات جدول زیر موارد خواسته‌شده را محاسبه نمایید. الف) حجم پول ب) شبه پول ج) نقدینگی <table border="1" data-bbox="215 1769 638 2004"> <thead> <tr> <th>چک پول</th> <th>سپرده‌های دیداری</th> <th>اسکناس و مسکوکات</th> <th>حساب‌های پس‌انداز بلندمدت</th> <th>حساب‌های پس‌انداز کوتاه‌مدت</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>۱۰۰۰ واحد</td> <td>۷۰۰ واحد</td> <td>۳۰۰ واحد</td> <td>۵۰۰ واحد</td> <td>۱۰۰ واحد</td> </tr> </tbody> </table>	چک پول	سپرده‌های دیداری	اسکناس و مسکوکات	حساب‌های پس‌انداز بلندمدت	حساب‌های پس‌انداز کوتاه‌مدت	۱۰۰۰ واحد	۷۰۰ واحد	۳۰۰ واحد	۵۰۰ واحد	۱۰۰ واحد	نمره		
چک پول	سپرده‌های دیداری	اسکناس و مسکوکات	حساب‌های پس‌انداز بلندمدت	حساب‌های پس‌انداز کوتاه‌مدت											
۱۰۰۰ واحد	۷۰۰ واحد	۳۰۰ واحد	۵۰۰ واحد	۱۰۰ واحد											

۰/۷۵	۱۰	اگر شاخص قیمت مصرف‌کننده در سال ۱۳۸۴ برابر با ۱۵۰ واحد و شاخص قیمت مصرف‌کننده در سال ۱۳۸۵ برابر با ۱۸۰ واحد باشد، نرخ تورم را در سال ۱۳۸۵ محاسبه نمایید. (نوشتن فرمول الزامی است).																						
۰/۵	۱۱	انواع سیاست‌های پولی را نام ببرید.																						
۱	۱۲	منظور از استقلال اقتصادی چیست؟																						
۱	۱۳	کلیدواژه‌های تعریف تولید ناخالص داخلی را نام ببرید. (ذکر ۴ مورد کافی است).																						
۱	۱۴	با توجه به جدول توزیع درآمد زیر: الف) سهم دهک سوم و پنجم چه قدر است؟ (تفاوت سهم دهک دوم و پنجم ۶ درصد است). ب) اگر درآمد ملی کشور برابر با ۱۰ هزار ریال باشد، سهم دهک هفتم از درآمد ملی را تعیین نمایید.																						
		<table border="1"> <tr> <td>سهم دهک اول</td> <td>۲ درصد</td> </tr> <tr> <td>سهم دهک دوم</td> <td>۴ درصد</td> </tr> <tr> <td>سهم دهک سوم</td> <td>؟</td> </tr> <tr> <td>سهم دهک چهارم</td> <td>۸ درصد</td> </tr> <tr> <td>سهم دهک پنجم</td> <td>؟</td> </tr> <tr> <td>سهم دهک ششم</td> <td>۱۱ درصد</td> </tr> <tr> <td>سهم دهک هفتم</td> <td>۱۲ درصد</td> </tr> <tr> <td>سهم دهک هشتم</td> <td>۱۴ درصد</td> </tr> <tr> <td>سهم دهک نهم</td> <td>۱۵ درصد</td> </tr> <tr> <td>سهم دهک دهم</td> <td>۱۷ درصد</td> </tr> <tr> <td>جمع</td> <td>۱۰۰</td> </tr> </table>	سهم دهک اول	۲ درصد	سهم دهک دوم	۴ درصد	سهم دهک سوم	؟	سهم دهک چهارم	۸ درصد	سهم دهک پنجم	؟	سهم دهک ششم	۱۱ درصد	سهم دهک هفتم	۱۲ درصد	سهم دهک هشتم	۱۴ درصد	سهم دهک نهم	۱۵ درصد	سهم دهک دهم	۱۷ درصد	جمع	۱۰۰
سهم دهک اول	۲ درصد																							
سهم دهک دوم	۴ درصد																							
سهم دهک سوم	؟																							
سهم دهک چهارم	۸ درصد																							
سهم دهک پنجم	؟																							
سهم دهک ششم	۱۱ درصد																							
سهم دهک هفتم	۱۲ درصد																							
سهم دهک هشتم	۱۴ درصد																							
سهم دهک نهم	۱۵ درصد																							
سهم دهک دهم	۱۷ درصد																							
جمع	۱۰۰																							
۱	۱۵	کدام یک از موارد زیر نشان‌دهنده رشد اقتصادی و کدام یک نشان‌دهنده پیشرفت اقتصادی یک کشور می‌باشد؟ الف) بهبود خطوط راه‌آهن ب) افزایش کیفیت آب آشامیدنی ج) افزایش سطح امنیت ملی د) افزایش درآمد ملی																						
۱	۱۶	ملاک تعیین سال مالی در خمس چیست و به چه کسانی تعلق می‌گیرد؟																						
۰/۵	۱۷	دو مورد از مزایای خرید مقایسه‌ای را بیان نمایید.																						
۱	۱۸	مصرف مسئولانه را توضیح داده و مثال بزنید.																						
۱	۱۹	قیمت اولیه و ثانویه سهام را توضیح دهید.																						
۱	۲۰	دو مورد از تفاوت‌های حساب‌های سرمایه‌گذاری کوتاه‌مدت و بلندمدت را بنویسید.																						
۱	۲۱	خرید طلا چه مشکلی برای اقتصاد کشور ایجاد می‌کند؟																						
۰/۷۵	۲۲	نوع منابع تولید را در گزاره‌های زیر مشخص نمایید.																						
		<table border="1"> <tr> <td>منابع تولید</td> <td>گزاره</td> <td></td> </tr> <tr> <td>؟</td> <td>ابزارآلات کشاورزی</td> <td>الف</td> </tr> <tr> <td>؟</td> <td>علم و مهارت کشاورز</td> <td>ب</td> </tr> <tr> <td>؟</td> <td>خاک حاصلخیز</td> <td>ج</td> </tr> </table>	منابع تولید	گزاره		؟	ابزارآلات کشاورزی	الف	؟	علم و مهارت کشاورز	ب	؟	خاک حاصلخیز	ج										
منابع تولید	گزاره																							
؟	ابزارآلات کشاورزی	الف																						
؟	علم و مهارت کشاورز	ب																						
؟	خاک حاصلخیز	ج																						

پاسخنامه امتحان پایانی	رشته ادبیات و انسانی	اقتصاد
ردیف	Kheilisabz.com	
	پاسخنامه امتحان شماره ۴ - نهایی خرداد ۱۴۰۳	
۱	الف) غلط (۰/۲۵)	ب) غلط (۰/۲۵)
۲	الف) گزینه «۴» (۰/۲۵)	ب) گزینه «۱» (۰/۲۵)
۳	الف) مقدار تعادلی ۴۰ (کیلوگرم) (۰/۲۵)، قیمت تعادلی ۳۰ (۳۰ هزار تومان) (۰/۲۵) ب) مازاد عرضه در قیمت ۴۰ (یا بیشتر از ۳۰ هزار تومان) (۰/۲۵)، مازاد تقاضا در قیمت ۲۰ (یا کم تر از ۳۰ هزار تومان) (۰/۲۵)	
۴	۱) افزایش درآمد دولت (۰/۲۵) ۲) کاهش فعالیت‌های نامناسب و تشویق فعالیت‌های مطلوب (۰/۲۵) ۳) کاهش نابرابری‌ها و فاصله‌های اقتصادی و اجتماعی (۰/۲۵) (توضیح: ذکر دو مورد کافی است).	
۵	الف) ایران (۰/۲۵)	ب) آلمان (۰/۲۵)
۶	ج) گندم (۰/۲۵)	
۷	افرادی که زیر ۱/۹ دلار در روز درآمد دارند (۰/۲۵)، زیر خط فقر مطلق هستند و از تأمین احتیاجات اولیه زندگی خود عاجزند. (۰/۲۵)	
۸	$\text{نرخ بیکاری} = \frac{\text{جمعیت بیکار}}{\text{جمعیت فعال}} \times 100$ $(۰/۲۵) \quad ۸۵,۰۰۰ - ۲۵,۰۰۰ = ۶۰,۰۰۰ \quad \text{جمعیت بالای ۱۵ سال}$ $(۰/۲۵) \quad ۶۰,۰۰۰ - ۲۰,۰۰۰ = ۴۰,۰۰۰ \quad \text{جمعیت فعال}$ $(۰/۲۵) \quad ۴۰,۰۰۰ - ۳۶,۰۰۰ = ۴,۰۰۰ \quad \text{جمعیت بیکار}$ $(۰/۲۵) \quad \text{نرخ بیکاری} = \frac{۴,۰۰۰}{۴۰,۰۰۰} \times 100 = ۱۰ \text{ درصد}$	
۹	الف) (۰/۲۵) $۳۰۰ + ۷۰۰ + ۱۰۰۰ = ۲۰۰۰$ ب) (۰/۲۵) $۱۰۰ + ۵۰۰ = ۶۰۰$ ج) (۰/۲۵) $۲۰۰۰ + ۶۰۰ = ۲۶۰۰$	۱) نابرابری عرضه و تقاضای کل در اقتصاد (۰/۲۵) ۲) نقدینگی ناهماهنگ با تولید (۰/۲۵) ۳) نوسانات نرخ ارز (۰/۲۵) ۴) جنگ، سیل یا زلزله (۰/۲۵)
۱۰	$\text{نرخ تورم} = \frac{\left(\text{شاخص قیمت} \right) - \left(\text{مصرف‌کننده در ۸۴} \right)}{\left(\text{مصرف‌کننده در ۸۵} \right)} \times 100$ $(۰/۲۵) \quad \text{نرخ تورم} = \frac{۱۸۰ - ۱۵۰}{۱۵۰} \times 100 = ۲۰ \text{ درصد}$	

	اقتصاد	رشته ادبیات و انسانی	پاسخنامه امتحان پایانی
Kheilisabz.com	پاسخنامه امتحان شماره ۴ - نهایی خرداد ۱۴۰۳		ردیف
			<p>۱۱ (۱) کاهش نقدینگی در گردش (سیاست پولی انقباضی) (۰/۲۵) (۲) افزایش نقدینگی در گردش (سیاست پولی انبساطی) (۰/۲۵)</p>
			<p>۱۲ استقلال اقتصادی به معنای قطع ارتباط با کشورهای دیگر نیست (۰/۵) و هر کشوری برای پیشرفت به تعامل منطقی با کشورهای دیگر نیاز دارد (۰/۲۵) مهم آن است که این تعامل مقتدرانه و از روی تدبیر باشد. (۰/۲۵)</p>
			<p>۱۳ (۱) ارزش پولی، (۲) کالا و خدمات، (۳) تولید نهایی، (۴) داخل مرزهای یک کشور، (۵) در یک سال (ذکر چهار مورد کافی است و هر مورد (۰/۲۵) و حداکثر (۱))</p>
			<p>۱۴ الف) (۰/۲۵) سهم دهک پنجم $10 = 4 + 6 \Rightarrow 6 - 4 = x$ ب) (۰/۲۵) سهم دهک سوم $7 = (17 + 15 + 14 + 12 + 11 + 10 + 8 + 4 + 2) - 100$ (۰/۵) سهم دهک هفتم از درآمد ملی $1200 = 100000 \times 12\%$</p>
			<p>۱۵ الف) پیشرفت اقتصادی (۰/۲۵) ب) پیشرفت اقتصادی (۰/۲۵) ج) پیشرفت اقتصادی (۰/۲۵) د) رشد اقتصادی (۰/۲۵)</p>
			<p>۱۶ سال مالی از همان روزی که اولین درآمدها را به دست آورده‌اید شروع می‌شود (۰/۵). به امام، سادات و مرجع تقلید یا نماینده او پرداخت می‌شود. (۰/۵)</p>
			<p>۱۷ (۱) پس‌انداز بخشی از پول خود (۲) با همان مقدار پول ویژگی‌ها یا ارزش بیشتری را دریافت می‌کنیم. (۳) آگاه شدن از گزینه‌هایی که قبلاً از آن‌ها مطلع نبودید. (۴) احساس آرامش بیشتر نسبت به خرج کردن پول خود (ذکر دو مورد کافی است و هر مورد (۰/۲۵) و حداکثر (۰/۵))</p>
			<p>۱۸ مصرف مسئولانه مصرفی است که اجازه می‌دهد چرخه تبدیل‌ها و تغییرات طبیعی همواره ادامه پیدا کند و متوقف نشود. (۰/۷۵) مثال: استفاده از ظروفی که به راحتی در طبیعت تجزیه می‌شود و یا مثال‌های مشابه. (۰/۲۵)</p>
			<p>۱۹ به قیمتی که شرکت برای بار اول سهامش را می‌فروشد، قیمت اولیه (اسمی) می‌گویند. (۰/۵) قیمت ثانویه قیمت بازاری است که صاحب سهام در تالار بورس اوراق بهادار در معرض فروش قرار می‌دهد. (۰/۵)</p>
			<p>۲۰ (۱) میزان سود پرداختی در حساب‌های بلندمدت بیشتر از حساب‌های کوتاه‌مدت است. (۰/۵) (۲) در حساب کوتاه‌مدت واریز و برداشت آزاد است، ولی در حساب بلندمدت امکان برداشت از حساب تا پایان دوره سرمایه‌گذاری وجود ندارد. (۰/۵)</p>
			<p>۲۱ پول‌هایی که می‌توانست صرف سرمایه‌گذاری‌های مولد در اقتصاد شود، در طلا منجمد می‌شود.</p>
			<p>۲۲ الف) سرمایه فیزیکی (۰/۲۵) ب) دانش و مهارت نیروی انسانی (سرمایه انسانی) (۰/۲۵) ج) منابع طبیعی (زمین) (۰/۲۵)</p>
			<p>۲۳ الف) نشان‌دهنده حداکثر امکان تولید شرکت با منابع موجود یا (بین آنچه یک کسب و کار با استفاده از منابع موجود و در دسترس می‌تواند تولید کند و آنچه نمی‌تواند). (۰/۲۵) ب) نقطه غیر قابل دسترس «ح» (نقطه بالای نمودار) و نقطه ناکارا «ز» (نقطه زیر نمودار) (۰/۵)</p>